

Investeer in diploma-stapelaars.

Joke van der Zwaard

In een discussie over ‘Rotterdam vakmanstad’ zou onderwijs niet automatisch aan jeugd gekoppeld moeten worden. Rotterdam is een stad van diplomastapelaars en is tegelijkertijd een stad waar heel veel talenten verloren gaan door onderwaardering van elders verworven competenties en door veronachtzaming van de ambities van vrouwen/moeders. Het vorige en huidige college zet zwaar in op taalcursussen voor zgn. ‘nieuwkomers’ en ‘oudkomers’. Dat is goed maar niet genoeg. Het lost bijvoorbeeld het probleem niet op van al die werkloze goed opgeleide nieuwkomers (vluchtelingen en huwelijksmigranten) die gedwongen zijn om hun opleiding over te doen of onder hun niveau te werken, omdat de ROC’s en HBO-opleidingen veel te weinig aangepast onderwijsaanbod voor deze groep ontwikkelen. Het is ook niet genoeg zolang er vastgehouden wordt aan aparte inburgeringsprogramma’s voor ‘opvoeders’ en voor ‘werklozen’. Die tweedeling houdt de meerderheid van de vrouwelijke cursisten (de uitkeringsloze moeders) tegen in hun ontwikkeling. Het nagestreefde eindniveau taalvaardigheid van de opvoedercursussen is namelijk laag, biedt geen aansluiting op MBO-opleidingen, laat staan hoger, en daardoor weinig ontsnappingsmogelijkheden uit het thuisvrouwenbestaan. Dat is een gemiste taalontwikkelingskans, want als thuisvrouw blijven deze vrouwen makkelijk in hetzelfde kringetje hangen, waardoor ze weinig routine krijgen in de Nederlandse taal. Opleidingen en een (hoger gekwalificeerde) baan brengen daarentegen contacten en interacties met een bredere kring van mensen met zich mee. Er wordt abstracter taalgebruik vereist en vrouwen ontmoeten er vrouwen met dezelfde ambities met wie ze ook buiten het werk nieuwe werelden ontdekken. Ze krijgen andere soorten gesprekken met hun kinderen over school, omdat ze beter begrijpen welke eisen en vragen daar gesteld worden.

Want een educatieve investering in volwassen, en met name in moeders, is een nuttige (aanvullende) strategie om onderwijsachterstanden bij jongeren te bestrijden. Zoals bekend is het opleidings- en beroepsniveau van de moeder –naast de verwachtingen van de leerkrachten- de beste voorspeller van de schoolprestaties van de kinderen. Het maakt uit wat kinderen van huis uit meekrijgen, niet alleen in de vorm van genen, maar ook in kennis, manieren van doen, contacten en spullen; ofwel de financiële, culturele en sociale bagage. Dat betekent dat taallessen voor moeders niet alleen gekoppeld moeten worden aan opvoedingsvoorlichting, voorlichting van de Roteb, Opzomeractiviteiten etc.etc. De ambitie moet hoger: algemene vorming, toeleiding naar opleidingen, vergroting van het sociaal en cultureel kapitaal van deze vrouwen. Zo’n benadering sluit aan bij de motivatie van veel vrouwen om aan activiteiten op school deel te nemen. Uit gesprekken met deelnemers¹ aan dit soort activiteiten blijkt dat velen van hen daar om verschillende redenen zitten. Aan de ene kant willen zij weten hoe ze hun kinderen kunnen helpen met school, want diploma’s zijn nodig om in Nederland vooruit te komen, daar is iedereen zeer van doordrongen. Aan de andere kant hopen de deelnemers via deze groep nieuwe contacten op te doen en toegang te krijgen tot een aantrekkelijker deel van de arbeidsmarkt dan de schoonmaaksector, de tuinbouw, de ziekenhuiskeukens, het fabriekswerk en ander laaggeschoold ‘allochtonenwerk’. Ze hopen door zo’n baan een hogere status en meer waardering te krijgen, binnen en buiten het gezin. Ze willen af van hun buitenstaanderspositie, zichzelf ontwikkelen, iets nuttigs doen in de maatschappij en meer op eigen benen staan. En ze willen daarmee ook een voorbeeld zijn voor hun eigen kinderen. Laten we dus beginnen met **Rotterdam Vakvrouwstad**.

¹ Zie oa. Joke van der Zwaard, *Met hulp van vriendinnen. Moeders uit lage inkomensgroepen over rondkomen en vooruitkomen* (SWP 1999) en *Gelukzoekers. Hoe vrouwelijke huwelijksmigranten hun weg vinden in Nederland* (2007, in productie)